

Учебна програма по безопасност на движението по пътищата за I - IV клас

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО “БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА” /БДП/

Учебната програма по Безопасност на движението по пътищата /БДП/, за I - IV клас поставя началото на цикъла за изграждане на основите на възпитанието, културата и техническата грамотност, необходими за безопасното поведение по пътищата на учениците, в рамките на началното образование. Те осигуряват начална компетентност за елементите на пътната среда: "човек – пътено превозно средство – път". Изграждането на безопасно поведение трябва да бъде постигнато чрез ситуации, в които обучаваните се учат да разбират, прилагат, оценяват и управляват практически умения, необходими им в съвременната пътна обстановка. Те трябва да се формират главно чрез подражаване, упражнения, тренировки и личен опит.

Чрез учебната програма трябва да се постигне придобиване от учениците на знания и умения, формирани при възпитанието и обучението им, и същевременно да се осигурят условия за изграждане на представите им за връзките между техника - социална действителност - транспортна култура.

Възпитателната дейност чрез изучаването на Безопасност на движението по пътищата представлява своеобразни стъпала за преминаване от процеса на възприемане, формиране, затвърдяване и надграждане на знания и умения към развиване и усъвършенстване на защитните механизми на децата и учениците като участници в съвременното пътено движение.

Дългосрочната роля на възпитанието и обучението по Безопасност на движението по пътищата е създаването на определен начин на мислене и изграждане на транспортна култура на отделната

личност, които осигуряват не само личната безопасност, но и сигурността на останалите участници в движението.

Обучението по Безопасност на движението по пътищата е вид социално учене и трябва да бъде наситено с дейности с интелектуален и практически характер, а доминиращата форма да бъде практическото упражнение. Това ще осигури като резултат доминиране на уменията над теоретичното знание, защото опазването на живота и здравето изисква преди всичко действено-практическо отношение, самоконтрол и отговорност към спазване на нормативни изисквания и стремеж за усъвършенстване на защитни реакции.

Обучението по Безопасност на движението по пътищата е концентрично, като целите, учебното съдържание, формите и методите му са в зависимост от психофизиологическите особености на учениците.

В основата на определяне на целите на обучението по Безопасност на движението по пътищата в отделните класове е залегал статуса на ученика последователно през годините.

Учебното съдържание е структурирано в глобални теми за всяка възрастова група (за всеки клас) на училището.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

2.1. Да се формират и усъвършенстват сензомоторни умения за защита:

- Да възприемат и разграничават цветове, форми, движение, скорост, покой;
- Да възприемат и различават шумове от пътни превозни средства;

- Да придобиват и развиват двигателни умения (движения на тялото и главата, определяне на посоките “ляво-дясно”, “горе-долу”, спрямо точка в себе си и спрямо точка извън себе си), насочени към възприемане на оптимално количество информация.

2.2. Да се формират и усъвършенстват интелектуални умения:

- Да се ориентират в реална пътна ситуация като пешеходци и пътници в обществения транспорт;
- Да могат да определят елементите на пътната среда в квартала, около дома и около училището;
- Да откриват грешки в поведението на пешеходци и пътници в обществения транспорт в различни ситуации;
- Да умеят да описват собственото си поведение като пешеходци и пътници;
- Да умеят да разбират и обясняват последствията от грешките в собственото си поведение като пешеходци, пътници и начинаещи велосипедисти;
- Да формират начални умения за разбиране развитието на пътнотранспортната ситуация, на поведението на участниците в нея и на собственото си поведение;
- Да изброяват рисковите фактори на различните пътнотранспортни ситуации.

2.3. Да се формират и усъвършенстват практически умения:

- Да разчитат схеми и планове с маршрути;
- Да се движат самостоятелно и безопасно по маршрут от дома до училището и обратно;
- Да преминават безопасно през кръстовища, пешеходни пътеки и необозначени места;
- Да формират умения за обясняване на собственото си поведение;
- Да формират умения за въздържане от импулсивни действия;

- Да осъзнават значението на толерантността, етичността и дисциплинираността между участниците в движението по пътищата;
- Да формират умения за извършване на правилните действия в различни пътни ситуации.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Очакваните резултати са диференцирани в колони 1 и 2 на приложената таблица. Те са формулирани така, че да могат да бъдат изпълнени от учениците и да бъдат констатирани при вътрешното или външно оценяване с по-голяма лекота.

Учебното съдържание, дефинирано в ядрата на ДООИ за I - IV клас, е предназначено за постигане на специфичните цели на възпитанието и обучението по БДП в тази възрастова група.

Работата в рамките на формулираните глобални теми в четирите класа трябва да доведе до полагане в единство на основите на всички компоненти на функционалната грамотност и съвременната култура на поведение. Необходимо е постигане на хармония от компоненти на техническа, организационна, правна, здравна, комуникативна и социална култура на подрастващите.

От учениците се очаква да се изградят:

- знанията и уменията, които осигуряват опазване на човешкото здраве;
- форми на безопасно поведение;
- компетентност, ценностна ориентация и мотивация за усъвършенстване на знания и умения за безопасно поведение.

Това са необходимите елементи за възпитаването на съвременна транспортна култура.

I КЛАС

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ		IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ			
Ядра на учебното съдържание	Основни резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст на учебното съдържание и дейности, извършвани от учениците	Възможности за междупредметни връзки
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
1. Моят безопасен маршрут	Стандарт 1. Ученикът умее да: - изработва безопасен маршрут в графична форма; - определя самостоятелно опасните места по него; - обяснява защо те са опасни; - демонстрира безопасно поведение по този маршрут. Очакван резултат: <u>Планиране, организиране и изпълнение в реално действен план своя безопасен маршрут.</u>	Глобална тема: Отивам сам на училище Подтема 1: Знам безопасния път до училище Учениците трябва да: ☐ описват, разпознават и разграничават отделните елементи на пътя: платно, тротоар, бордюр, банкет и опасните им места; ☐ разпознават и именува участниците в движението; ☐ описват със свои думи безопасния път от дома до училище. Подтема 2: Знам и мога да пресичам безопасно Учениците трябва да: ☐ описват и разграничават местата за пресичане и техните характеристики; ☐ именуват кой, къде и защо трябва да се движи; ☐ формират умения за	тротоар, платно, маршрут, бордюр, път, банкет, опасна част на тротоара, превозни средства, пешеходци, участници в пътното движение. пешеходна пътека, светофар, кръстовище, окомер, скорост.	На учениците да се даде възможност: ☐ да разпознават и назовават основните елементи на пътя; ☐ да обясняват предназначението на основните елементи на пътя; ☐ да работят с учебно-помощна литература и дидактически материали; ☐ да моделират пътни ситуации; ☐ да се упражняват за движение по безопасен маршрут; ☐ да наблюдават и коментират действието на светофар, поведението на пешеходците при преминаване през кръстовище; ☐ да наблюдават и описват поведението	1. Български език и литература: ☐ правилно записване, изговаряне и четене на основни понятия; ☐ разширяване и обогатяване на активния речник. 2. Изобразително изкуство: ☐ избор и оцветяване с подходящи цветове и форми на елементи на пътната среда; ☐ апликиране на модели на елементи от пътна среда. 3. Физическа култура и спорт: ☐ подвижни игри за ориентиране в
2. Пътната среда, в която се движа	Стандарт 2. Ученикът умее да: - разпознава и именува отделните елементи на пътя – платно, тротоар, бордюр, банкет и назовава опасните им места;	Глобална тема: Отивам сам на училище Подтема 1: Знам безопасния път до училище Учениците трябва да: ☐ описват, разпознават и разграничават отделните елементи на пътя: платно, тротоар, бордюр, банкет и опасните им места; ☐ разпознават и именува участниците в движението; ☐ описват със свои думи безопасния път от дома до училище. Подтема 2: Знам и мога да пресичам безопасно Учениците трябва да: ☐ описват и разграничават местата за пресичане и техните характеристики; ☐ именуват кой, къде и защо трябва да се движи; ☐ формират умения за	тротоар, платно, маршрут, бордюр, път, банкет, опасна част на тротоара, превозни средства, пешеходци, участници в пътното движение. пешеходна пътека, светофар, кръстовище, окомер, скорост.	На учениците да се даде възможност: ☐ да разпознават и назовават основните елементи на пътя; ☐ да обясняват предназначението на основните елементи на пътя; ☐ да работят с учебно-помощна литература и дидактически материали; ☐ да моделират пътни ситуации; ☐ да се упражняват за движение по безопасен маршрут; ☐ да наблюдават и коментират действието на светофар, поведението на пешеходците при преминаване през кръстовище; ☐ да наблюдават и описват поведението	1. Български език и литература: ☐ правилно записване, изговаряне и четене на основни понятия; ☐ разширяване и обогатяване на активния речник. 2. Изобразително изкуство: ☐ избор и оцветяване с подходящи цветове и форми на елементи на пътната среда; ☐ апликиране на модели на елементи от пътна среда. 3. Физическа култура и спорт: ☐ подвижни игри за ориентиране в

3. Аз и другите на пътя	- разпознава, именува и обяснява сигналите на светофара; - дефинира и обяснява предназначението на видовете пешеходни пътеки. Очакван резултат: <u>Разпознаване и именоване елементите на пътната среда в която се движи.</u> Стандарт 3. Ученикът умее да: - именува другите участници в движението; - обяснява кой, къде и защо трябва да се движи. Очакван резултат: <u>Разпознаване и именоване на участниците в движението</u>	зрителна и слухова комуникация с другите участници в движението; ☐ формират умения за избор на безопасно място за пресичане; ☐ формират умения за самостоятелно и безопасно преминаване по пешеходна пътека през кръстовище.		на пешеходците при преминаване по пешеходна пътека; ☐ да се подготвят за самостоятелно движение по маршрут; ☐ да следват и изпълняват инструкции	посоките ляво, дясно; ☐ развитие на бинаурален слух; ☐ периферно зрение; ☐ овладяване на стартовия рефлекс. 1. Музикално възпитание: ☐ музикално подвижни игри за развиване на умения за безопасно поведение.
4. Развитие на сензорна и моторно-двигателна активност	Стандарт 4. Ученикът умее да: - изговаря правилно термините в ядра от 1 до 3; - развие бинаурален слух, периферно зрение, зрителна комуникация и окомер. - разграничава различните скорости на движение.				

	Очакван резултат: <u>Вербална и моторно-двигателна активност.</u> <u>Точна и адекватна реакция като пешеходец.</u>				

II КЛАС

III. Очаквани резултати		IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ			
Ядра на учебното съдържание	Основни резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст на учебното съдържание и дейности, извършвани от учениците	Възможности за междупредметни връзки
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
1. Аз съм пътник в общественя транспорт	Стандарт 1. Ученикът умее да: - изброява задълженията си като пътник; - изброява правилата за безопасно качване и слизане в общественя транспорт; - описва опасните места вътре в обществените превозни средства и начините за предпазване от опасностите; - изброява безопасните места за него в лекия автомобил; - разбира и коментира етичните взаимоотношения между	Глобална тема: Отивам на училище с обществен транспорт Подтема 1: Знам къде и как да чакам автобус (обществено превозно средство) Учениците трябва да: ☐ разпознават и именават основните видове обществени превозни средства - автобус, тролейбус, трамвай, таксиметров автомобил; ☐ разпознават и именават спирки на общественя транспорт и пътните знаци за означаването им;	пътник	На учениците да се даде възможност: ☐ да разширяват знанията си за обществените превозни средства, спирките и пътните знаци за тях; ☐ да се упражняват в откриване на опасните места на спирките; ☐ да наблюдават и анализират поведението на пътниците на спирките; ☐ да работят с учебни тетрадки и др. нагледни материали;	1. Български език и литература: ☐ правилно записване, изговаряне и четене; ☐ разказ по преживяване, по картина. 2. Физическа култура и спорт: ☐ игри за ориентиране и уточняване на посоките ляво и дясно. 3. Музика:

2. Спирки на обществения транспорт 3. Видове обществен транспорт	пътниците по време на пътуване. Очакван резултат: <u>Безопасно поведение като пътник в обществен транспорт и лек автомобил.</u> Стандарт 2. Ученикът умее да: - разпознава и именува видове спирки и пътните знаци за тях; - обяснява опасните места в зоната на спирките; - изброява опасностите при чакане на спирка, при приближаване на обществения транспорт и при качване в него; - изброява, обяснява и демонстрира правилата за безопасно пресичане пред/зад спряло превозно средство в зоната на спирка. Очакван резултат: <u>Безопасно поведение на спирка за обществен транспорт</u> Стандарт 3. Ученикът умее да: - разпознава и именува	☐ описват опасните места на спирката; ☐ прилагат алгоритми за безопасно поведение на спирка. Подтема 2: Знам как да се държа като пътник в обществено превозно средство Учениците трябва да: ☐ умеят да се качват безопасно в обществено превозно средство; ☐ разпознават и заемат безопасно място; ☐ се предпазват от опасните места в превозното средство; ☐ спазват етични норми за поведение; ☐ се предвижват и подготвят своевременно за слизане. Подтема 3: Знам как да слизам и пресичам безопасно Учениците трябва да: ☐ умеят да слизат безопасно от обществено превозно средство; ☐ обясняват опасностите при пресичане пред и зад	спирки на транспортни средства за обществен превоз, пътни знаци за спирки, чакане, качване, слизане автобус тролейбус, трамвай, такси-метров автомобил	☐ да разпознават опасните за тях места вътре в обществените превозни средства; ☐ да упражняват безопасно качване и заемане на подходящо място; ☐ да упражняват своите задължения като пътници; ☐ да упражняват начални етични взаимоотношения с другите пътници; ☐ да обясняват опасностите при слизане от превозно средство; ☐ да слизат безопасно от обществено превозно средство; ☐ да познават опасностите пред и зад спряло превозно средство; ☐ да се упражняват при пресичане пред и зад спряло превозно средство; ☐ да прилагат точно алгоритъма за безопасно пресичане; ☐ да наблюдават и	☐ музикално подвижни игри. 2. Изобразително изкуство: ☐ изобразяване на транспортни превозни средства, пътници и спирки.

	видове превозни средства за обществен транспорт; - обяснява общото и различното между тях; - изброява и коментира опасните за него места в обществените превозни средства. Очакван резултат <u>Умения за безопасно пътуване в различните видовете превозни средства за обществен транспорт</u>	спряло превозно средство; ☐ прилагат алгоритми за безопасно пресичане.		коментират пресичането на други пътници; ☐ да се упражняват във вербална и писмена активност.	

III КЛАС

III. Очаквани резултати		IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ			
Ядра на учебното съдържание	Основни резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст на учебното съдържание и дейности, извършвани от учениците	Възможности за междупредметни връзки
<i>Колона 1</i>	<i>Колона 2</i>	<i>Колона 3</i>	<i>Колона 4</i>	<i>Колона 5</i>	<i>Колона 6</i>
1. Параметри на пътното движение	Стандарт 1. Ученикът умее да: - изброява опасните места по пътя от дома до училището и обратно; - обяснява със свои думи понятията скорост, дистанция и интензивност на движението; - обяснява влиянието на	Глобална тема: На пътя е опасно Подтема 1: По пътя до училище има опасни места. Как и по какво да ги познава? Учениците трябва да: ☐ разпознават опасните места по пътя от дома до училището и обратно;	опасни места, скорост, дистанция, интензивност на движението, пътна	На учениците да се даде възможност: ☐ да наблюдават в реална пътна среда влиянието на скоростта, дистанцията и интензивността на движението върху безопасността на различните участници	1. Български език и литература: ☐ правилно записване изговаряне и четене на основни понятия; ☐ разширяване и обогатяване на активния речник.

2. Опасни пътни ситуации	скоростта, дистанцията и интензивността на движението върху безопасността на пешеходците. Очакван резултат: <u>Самостоятелно определяне влиянието на параметрите на пътното движение за безопасността на пешеходци, велосипедисти и пътници в превозни средства.</u> Стандарт 2. Ученикът умее да: - разпознава опасните пътни ситуации при движението си от дома до училището и обратно; - разпознава пътните знаци, предупреждаващи за опасности по маршрута на неговото придвижване; - обяснява причините за настъпване на опасни ситуации и определя степен на виновност на участниците в нея. Очакван резултат: <u>Разпознаване и предпазване от пътни ситуации, представляващи опасност за</u>	☐ обясняват понятията опасна и безопасна скорост, дистанция и интензивност на движението; ☐ разпознават и спазват пътните знаци за опасност в движението; ☐ обясняват причините за настъпване на опасни ситуации и определят степента на виновност на участниците в тях; ☐ анализират пътни ситуации с опасност за пешеходци, велосипедисти и пътници в превозни средства; ☐ отбелязват върху маршрути опасните места по пътя си. Подтема 2: Безопасните места на пътя? Мога да ги открия и да се движа там. Учениците трябва да: ☐ обясняват значението на пешеходен подлез, надлез и пешеходна пътека за безопасността на движението на пешеходците; ☐ разпознават безопасните места по пътя от дома до	ситуация пътни знаци, забраняващи движение на пешеходци и велосипедисти пешеходен подлез и надлез, пешеходна пътека, алея за велосипедисти, пътни знаци за безопасно движение	в движението; ☐ да упражняват преминаване през пътища с различна интензивност; ☐ да разпознават пътните знаци и други средства за маркиране на опасни и безопасни пътни ситуации; ☐ да преминават през подлез, надлез, пешеходна и велосипедна алея; ☐ да упражняват алгоритми за безопасно пресичане на пътя на места, необозначени специално за преминаване на пешеходци; ☐ да упражняват и демонстрират сигналите за извършване на маневри с велосипед; ☐ да работят с учебно-помощна литература, дидактически материали и документи.	2. Изобразително изкуство: ☐ избор и оцветяване с подходящи цветове и форми на пътни ситуации; ☐ изготвяне на план и схема на различни маршрути. 3. Математика: ☐ решаване на задачи за скорост, време и път. 4. Физическа култура и спорт: ☐ подвижни игри за ориентиране в посоките; ☐ развитие на бинаурален слух; ☐ периферно зрение; ☐ овладяване на стартовия рефлекс. 3. Музикално възпитание: ☐ музикално подвижни игри за развиване на умения за

3. Правила за безопасно движение по пътя	<u>движението на пешеходци, велосипедисти и за пътниците в превозни средства.</u> Стандарт 3. Ученикът умее да: - разпознава пътните знаци за безопасни места за преминаване през пътя; - изброява безопасните места при движението си от дома до училището и обратно; - изброява алгоритми за безопасно поведение на пътя. Очакван резултат: <u>Умения за безопасно движение като пешеходец, велосипедист и пътник в превозно средство.</u>	училището и обратно; ☐ разпознават и спазват пътните знаци за безопасност в движението; ☐ анализират поведението на различни участници в движението при пресичане през места, необозначени специално за преминаване на пешеходци; ☐ прилагат алгоритми за безопасно поведение на пътя.			безопасно поведение.

IV КЛАС

III. Очаквани резултати		IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ			
Ядра на учебното съдържание	Основни резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст на учебното съдържание и дейности, извършвани от учениците	Възможности за междупредметни връзки
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
1. Регулировчик	Стандарт 1. Ученикът умее да:	Глобална тема: Безопасно преминаване на пешеходци		На учениците да се даде възможност:	1. Български език и литература:

	- разпознава знаците и сигналите на регулировчика; - разбира и обяснява значението им за безопасността движението на различните участници; - разбира и изпълнява бързо и точно сигналите, които се отнасят за него. Очакван резултат: <u>Самостоятелно и безопасно преминаване през кръстовища, регулирани от регулировчик.</u>	през кръстовища Подтема 1: Преминаване през кръстовище със светофар. Учениците трябва да: ☐ изброяват видовете светофари и определят значението им; ☐ разпознават светлинните сигнали и обясняват значението им за регулиране на движението на различните участници; ☐ обясняват последиците от неспазване на сигналите на пътните светофари; ☐ планират придвижването си, съставят и прилагат алгоритми за безопасно преминаване през кръстовище със светофар.	светофар, светофарна секция, автомобилен светофар, пешеходен светофар, режими на работа.	☐ да наблюдават действията на регулировчик; ☐ да наблюдават действието на светофари; ☐ да наблюдават и обясняват поведението на другите участници в движението при преминаване през различни кръстовища, регулирани с регулировчик, светофари и пътни знаци; ☐ да коментират и анализират опасностите за пешеходците при пресичане на регулирано и нерегулирано кръстовище, ☐ да описват и оценяват състоянието на пътната сигнализация в района на училището и техния квартал; ☐ да работят с учебно-помощна литература, дидактически материали и документи;	☐ правилно записване изговаряне и четене на основни понятия; ☐ разширяване и обогатяване на активния речник; ☐ самостоятелни разсъждения. 2. Изобразително изкуство: ☐ избор и оцветяване с подходящи цветове и форми на различни видове кръстовища.
2. Пътни светофари	Стандарт 2. Ученикът умее да: - изброява видовете светофари и определя предназначението им; - разпознава светлинните сигнали и обяснява значението им за регулиране на движението на различните участници; - спазва сигналите за регулиране на движението. Очакван резултат: <u>Самостоятелно и безопасно преминаване през кръстовища, регулирани със светофари.</u>	Подтема 2: Преминаване през кръстовище с регулировчик Учениците трябва да: ☐ разпознават знаците и сигналите на регулировчика; ☐ обясняват значението им за безопасността на движението на различните участници;	регулировчик, знаци и сигнали на регулировчика		3. Математика: ☐ измерване и изчисляване на скорост, време, път; ☐ изчисляване обиколка на квадрат, триъгълник, правоъгълник, кръг. 4. Физическа култура и спорт:
3. Пътни	Стандарт 3. Ученикът умее				

знаци за регулиране на движението на кръстовища	да: - изброява пътни знаци по групи за регулиране на движението на различни кръстовища; - разпознава пътните знаци по име, форма и цвят и обяснява значението им; - спазва пътните знаци за регулиране на движението на различните видове кръстовища като пешеходец, велосипедист и пътник в обществено превозно средство. Очакван резултат: <u>Самостоятелно и безопасно преминаване през кръстовища, регулирани с пътни знаци.</u>	☐ обясняват последиците от неспазване на сигналите на регулировчика; ☐ планират придвижването си, съставят и прилагат алгоритми за безопасно преминаване през кръстовище с регулировчик. Подтема 3: Преминаване през кръстовище без регулировчик или светофар Учениците трябва да: ☐ изброяват и класифицират според предназначението им пътните знаци за регулиране на движението на различните кръстовища; ☐ разпознават пътните знаци по име, форма и цвят и обясняват значението им; ☐ обясняват последиците от неспазване на пътните знаци; ☐ планират придвижването си, съставят и прилагат алгоритми за безопасно преминаване през кръстовище без светофар и регулировчик.	пътни знаци, регулирано и нерегулирано кръстовище.	☐ да планират и преминават самостоятелно през регулирано и нерегулирано кръстовище.	☐ подвижни игри за ориентиране в посоките; ☐ развитие на бинаурален слух; ☐ упражнения за откриване на далтонизъм; ☐ овладяване на стартовия рефлекс. 5. Музикално възпитание: ☐ музикално подвижни игри за развиване на умения за безопасно поведение.

V. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ПО ПРИЛАГАНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебно-възпитателният процес по БДП в I – IV клас започва с конкретизиране целите на обучението на ниво ученик.

Конкретизацията трябва да бъде еднозначна и контролируема за да може целите да се използват за управление на познавателната дейност.

Препоръчва се използването на определена таксономия.

Като съдържание на обучението трябва да се използва конкретната пътна среда, в която живеят, играят и учат учениците.

Основните методи трябва да са активни, като се препоръчват: беседа, упражнения, демонстрация, наблюдения, моделиране и анализ на ситуации.

В тази възрастова група по равно да се застъпват индивидуалните средства за обучение (учебни тетрадки, индивидуални безопасни маршрути за движение, планове и схеми на населеното място и учебно-помощна литература за учителя) и груповите (табла, слайдове, диапозитиви, учебни филми, учебни площадки, реални пътни ситуации).

При реализиране на целите на възпитанието и обучението по БДП се препоръчват следните организационни форми за обучение: занятия в класната стая, в училищния двор, на най-близкото кръстовище или спирка на обществения транспорт, в кабинет по БДП, екскурзии.

Особено внимание в тази възрастова група да се обърне на "петминутката", която задължително трябва да се провежда в последния час и да се отразява в материалната книга.

По своята същност възпитанието и обучението по БДП трябва да е активно-действено, а не пасивно-съзерцателно. Ученикът трябва да е поставен в условията на ситуативно-моделно обучение, когато активно решава различни пътни ситуации или ги моделира по зададено начало или край. Ето защо използването на учебни тетрадки, раздавателен материал и други дидактически материали е задължително условие за ефективността на учебно-възпитателния процес.

Учебно-възпитателните цели трябва да бъдат реализирани напълно и еднозначно в рамките на конкретна познавателна структура, тъй като отделните занятия (обективно поради малкия брой часове) са разделени едно от друго с голям интервал от време.

Учителите, провеждащи възпитанието и обучението по БДП, трябва да умеят:

- да дефинират активно учебните цели;
- да подбират учебно съдържание, специфично за района на училището и квартала, в който живеят учениците;
- да управляват процесите на интеоризация и екстеоризация на предметните действия, които учениците трябва да извършат;
- да наблюдават, оценяват и управляват формирането на умения за безопасно поведение на всеки ученик.

VI. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА УЧЕНИКА ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА В I - IV КЛАС

Крайната цел на възпитанието и обучението по БДП на учениците в тази възрастова група е изграждане на умения за безопасно поведение при движението им по пътищата.

Поради това точността и обективността на оценката на постиженията на учениците е много важна за тяхната мотивация в процеса на обучението им.

Постиженията на учениците в I - IV клас може да се оценяват чрез устна, тестова и други писмени форми на проверка съгласно чл.10б, ал.2 от ППЗНП.

В първи клас превес се дава на устната проверка, тъй като децата още не могат да пишат свободно.

Във II, III и IV клас постепенно се прилагат останалите форми на проверка и оценка на знанията и уменията по БДП. Препоръчва се в тази възрастова група да се използват тестове. Те дават възможност на учителя за кратко време не само бързо и обективно да провери равнището на знанията на голям брой ученици и да ги оцени, но и да въвежда игрови и състезателни елементи в час.

Учителят може да използва няколко специфични форми и методи за оценяване поведението на учениците:

- демонстрация от учениците на безопасно поведение в различна пътна среда;
- ролеви игри, в които учениците са “учители” на други ученици;
- дидактически задачи, в които учениците имат възможност да анализират и коментират поведението (правилно или неправилно) на пешеходци, пътници в превозни средства и велосипедисти в различни реални пътни ситуации.

Възпитанието и обучението по БДП всеки срок завършва с писмена атестация, съдържаща оценка ДА или НЕ (възможно е и използването на рейтинг скали) за всяко знание и умение, посочено в стандартите на учебната програма за съответния срок. Атестацията е индивидуална и се прави за всеки ученик от класа в два екземпляра. Единият се предоставя на родителите, а другият остава в архива на училището.